

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3461/2022. (X. 28.) AB VÉGGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.III.20.350/2021/9. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselővel (dr. Tóth István ügyvéd) eljáró indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.III.20.350/2021/9. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, a Szolnoki Törvényszék I.Pf.20.836/2020/6. számú ítéletére és a Szolnoki Járásbíróság 9.P.22.160/2016/149. számú ítéletére is kiterjedő hatállyal. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában kezdeményezte továbbá az ellene külön ügyszámon indult végrehajtási eljárás felfüggesztését is.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló peres eljárás során megállapított tényállás szerint az indítványozót 2008 óta kezelték idült verejtékmirigy-gyulladással, tünetei 2011-2012-ben erősödtek fel. Tartós javulást az ismételt antibiotikumos helyi gyulladáscsökkentő és sebészi kezelések sem értek el, az indítványozó tünetei 2015. év végéig fennálltak. Az indítványozó 2013. áprilisában kereste fel az I. rendű alperes egészségügyi intézmény bő- és nemibeteg gondozóját a hónaljában lévő váladékozó csomók miatt, a diagnózis felállítása után a bőrgyógyászati kórkép kezelése megkezdődött. Az indítványozó ezt követően (2014 júliusában) nyirokcsomó-panaszaival jelent meg az I. rendű egészségügyi intézmény egy másik (belgyógyászati) szakrendelésén, ahol ultrahangvizsgálat alapján patológiás nyirokcsomókat állapítottak meg nála. A vizsgálatot végző orvos az indítványozót onkológiai vizsgálatra küldte, ahol azonban az indítványozó nem jelent meg. Az indítványozó a vizsgálatot végző orvos javaslatára citológiai vizsgálatra is kapott előjegyzést, azon megjelent, majd a vizsgálatot követő napon (amikor a citológiai vizsgálat eredménye még nem állt rendelkezésre) ismételten felkereste a belgyógyászati szakrendelést, azonban ezt követően a kontrollvizsgálaton már nem jelent meg, a vizsgálatok eredményeiről a vizsgálatot végző orvost nem tájékoztatta.
- [3] Az indítványozó ezt követően 2014-2015-ben több szakrendelésen (immunológiai, általános sebészeti, endokrinológiai szakrendelések) is megjelent, ahol azonban a szakorvosokat a kórelőzményeiről jellemzően nem tájékoztatta, a további kivizsgálásokon pedig vagy nem vett részt, vagy részt vett ugyan (így a 2015 júniusában az endokrinológiai szakrendelést követő napra előjegyzett CT vizsgálaton az indítványozó megjelent), azonban azok eredményéről a beutaló orvosokat már nem tájékoztatta.
- [4] Az indítványozó a II. rendű alperes egészségügyi intézményhez először 2014. októberében jelentkezett be, ahol kórházi ellátásban részesült. A kezelőorvos a hazabocsátásakor a zárójelentésen túlmenően szóban is tájékoztatta az indítványozót, hogy javasolt a hematológus által kért szerológiaiak levétele, melynek céljából a háziorvosnál kell az indítványozónak jelentkeznie. Az indítványozó a vérvételt nem végeztette el, háziorvosát nem kereste fel, a kontrollvizsgálaton a II. rendű alperesnél nem jelent meg.
- [5] Az indítványozó csak a következő évben, 2015 augusztusában kereste fel a háziorvosát, állapota ekkor már rendkívül leromlott volt. Az indítványozón műtéti beavatkozást hajtottak végre, a műtét során a nyirokcsomóból vett szövettani lelet adta meg a Hodgkin-lymphoma biztos kórisméjét, 2015 novemberében. Az indítványozónál a daganatos betegség következtében áttétek nem alakultak ki, a kemoterápiás kezelésre jól reagált, a bőrgyógyászati megbetegedése utóbb külön kezelés nélkül megszűnt.
- [6] 1.2. Az indítványozó többször módosított keresetében 20 millió forint megfizetésére kérte egyetemlegesen kötelezni az alperes egészségügyi intézményeket, elsődlegesen nem vagyoni kártérítés, másodlagosan sérelemdíj címén. Álláspontja szerint az alperes egészségügyi intézmények elmulasztották az elvárható gondos magatartást

tanúsítását, mivel az adott helyzetben elvárhatóan szükséges valamennyi vizsgálatot nem végezték el az indítványozón a betegség felderítése érdekében, ezáltal pedig a pontos diagnózis felállítása késedelmet szenvedett. Hivatkozott arra, hogy állapotában sürgős szükséghelyzet állt fenn, ezért az indokolt egészségügyi ellátást már korábban meg kellett volna kapnia.

- [7] Az I. rendű alperes egészségügyi intézmény az eljárás folyamán előbb peren kívüli egyezségi ajánlatot tett, a szakértői bizonyítást követően azonban ezt visszavonta, és ellenkérelmében már a kereset elutasítását kérte, vitatva annak jogalapját és összecszerúságát is. Az I. rendű alperes érvelése szerint az indítványozó a sorsdöntő vizsgálatokra maga nem ment el, így pedig saját maga akadályozta meg a betegsége korábbi felismerését. A II. rendű alperes egészségügyi intézmény ugyancsak a kereset elutasítását kérte, arra hivatkozással, hogy az indítványozó kezelése a szakmai szabályainak megfelelően történt, kárfelelősségét megalapozó mulasztást nem követett el. Az I. rendű alperes pernyertessége érdekében beavatkozó biztosító ugyancsak a kereset elutasítását kérte, vitatva annak jogalapját és összecszerúságát is. A II. rendű alperes pernyertessége érdekében beavatkozó biztosító nyilatkozatot nem tett.
- [8] A Szolnoki Járásbíróság 9.P.22.160/2016/149. számú, 2020. szeptember 15. napján kelt ítéletével az I. rendű alperest 500 ezer forint, míg a II. rendű alperest 800 ezer forint sérelemdíj megfizetésére kötelezte, az indítványozó keresetét ezt meghaladóan elutasította. A bíróság arra a következtetésre jutott, hogy az I. rendű alperes egészségügyi intézményt azért terheli mulasztás, mert bár alapvetően az indítványozó hiúsította meg a diagnózis felállításához szükséges vizsgálatokat, azonban az orvosi dokumentációból nem derült ki, hogy bármely, a kezelőorvos által kért vizsgálat célja az indítványozóban kellően tudatosításra került volna. A Szolnoki Járásbíróság ezért arra a következtetésre jutott, hogy a hiányos dokumentáció az I. rendű alperes egészségügyi intézmény vonatkozásában meghosszabbíthatta a rosszindulatú daganatos kórkép kórismézéséig eltelt időt (Szolnoki Járásbíróság ítélete, 25. oldal), és lényegében erre a következtetésre jutott a bíróság a II. rendű alperes egészségügyi intézmény vonatkozásában is, a II. rendű alperes ugyanis, bár maga is elvégezhetette volna a szükséges szerológiai vizsgálatot, azonban ennek elvégzésére a területileg illetékes ellátóhoz utalta az indítványozót (Szolnoki Járásbíróság ítélete, 26–27. oldal). A bíróság ugyanakkor ítélete meghozatala során azt is értékelte, hogy az indítványozó az elmulasztott vizsgálatokkal maga is jelentősen közrehatott a károsodásának bekövetkezésében (Szolnoki Járásbíróság ítélete, 29. oldal).
- [9] 1.3. Az elsőfokú bíróság ítéletével szemben mind az indítványozó, mind az I. rendű, mind pedig a II. rendű alperes fellebbezést terjesztett elő, az I. rendű alperes beavatkozója pedig elsődlegesen csatlakozott az I. rendű alperes fellebbezéséhez, másodlagosan pedig az elsőfokú ítélet helybenhagyását és az indítványozó perköltségben történő marasztalását kérte. A Szolnoki Törvényszék 1.Pf.20.836/2020/6. számú, 2020. december 15. napján kelt ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta és a keresetet elutasította. A Szolnoki Törvényszék az I. rendű alperes vonatkozásában arra a következtetésre jutott, hogy amennyiben az indítványozó nem lett volna tisztában a vizsgálat céljával, akkor a citológiai vizsgálaton sem jelent volna meg (márpedig azon az indítványozó megjelent, ráadásul a patológus szakorvosoktól a továbbiakra vonatkozóan megfelelő tájékoztatást is kapott). Hasonlóan értékelte a Szolnoki Törvényszék, hogy az indítványozó 2015. júniusában az endokrinológiai szakrendelés során már a következő napra előjegyzést kapott CT vizsgálatra, melyen az indítványozó ugyancsak megjelent (Szolnoki Törvényszék ítélete, Indokolás [67]–[68]). A II. rendű alperes magatartásával összefüggésben a Szolnoki Törvényszék ugyancsak arra a következtetésre jutott, hogy az indítványozó a megfelelő tájékoztatást megkapta a további vizsgálatok szükségességéről. Az a körülmény pedig, hogy a II. rendű alperes a további vizsgálatokat nem maga végeztette el, hanem az egyébként előírt betegutat követte, sürgős szükség hiányában ugyancsak nem tekinthető mulasztásnak (Szolnoki Törvényszék ítélete, Indokolás [71]–[72]). A Szolnoki Törvényszék ítéletében végezetül külön is kiemelte, hogy az a körülmény, hogy az indítványozó a betegségével kapcsolatosan számos vizsgálatot elmulasztott, a kezelőorvosait nem tájékoztatta megfelelően, az alperes egészségügyi intézmények terhére nem értékelhető (lásd különösen: Szegedi Törvényszék ítélete, Indokolás [89]).
- [10] 1.4. A jogerős ítélet ellen az indítványozó terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, melyben annak hatályon kívül helyezése mellett elsődlegesen az alperesek kereset szerinti egyetemleges marasztalását, másodlagosan az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását kérte. A Kúria Pfv.III.20.350/2021/9. számú, 2021. november 3. napján kelt ítéletével a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. A Kúria megítélése szerint az a tény, hogy az I. rendű alperes peren kívüli egyezségi ajánlatot tett, majd utóbb (a szakértői bizonyítást követően) ezt visszavonta, nem bír

jelentőséggel, mert az I. rendű alperes az egyértelműen peren kívüli nyilatkozatát bármikor szabadon megváltoztathatta, azt az eljáró bíróságnak nem kellett figyelembe vennie (Kúria ítélete, Indokolás [55]). A Kúria megítélése szerint az eljáró bíróságok helytállóan jutottak arra a következtetésre, hogy a korábbi kezelések során az indítványozó nem volt a sürgős szükség állapotában (Kúria ítélete, Indokolás [57]), a másodfokú bíróság által a bizonyítékokból levont következtetés pedig nem tekinthető nyilvánvalóan okszerűtlennek (Kúria ítélete, Indokolás [58]–[59]).

- [11] 1.5. Az indítványozó ezt követően terjesztette elő az Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panaszát, melyben a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.III.20.350/2021/9. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, a Szolnoki Törvényszék I.Pf.20.836/2020/6. számú ítéletére és a Szolnoki Járásbíróság 9.P.22.160/2016/149. számú ítéletére is kiterjedő hatállyal, valamint kezdeményezte az ellene külön ügyszámon indult végrehajtási eljárás felfüggesztését is. Az alkotmányjogi panasz szerint a támadott bírói döntések sértik az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését, II. cikkét, XIX. cikkét, XX. cikkét, XXIV. cikkét és XXV. (helyesen XV.) cikkét is, az alábbiak szerint.
- [12] Az Alaptörvény XX. cikkének sérelmét az alkotmányjogi panasz azért állítja, mert az alperes egészségügyi intézmények nem tájékoztatták megfelelően az indítványozót, és a betegségét sem diagnosztizálták megfelelően.
- [13] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmét az indítványozó azért állítja, mert az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény rendelkezései alapján kétség esetén a sürgős szükség fennállását vélelmezni kellett volna, az eljáró bíróságok azonban ettől eltérő következtetésre jutottak, és a jogalkotó szándékától eltérve a sürgős szükség kategóriáját megszorítóan értelmezték. Az indítványozó érvelése szerint a sürgős szükség fogalmának mikénti értelmezése egyben alapvető alkotmányjogi jelentőséggel is bír. Ugyancsak a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét valósította meg a panasz szerint a Kúria azon jogértelmezése, mely szerint az I. rendű alperes az írásbeli egyezségi ajánlatát szabadon visszavonhatta.
- [14] Az indítványozó a hátrányos megkülönböztetés tilalmát is felhívta, ugyanis megítélése szerint a jogalkalmazó (mindenekelőtt a sürgős szükség fogalmának értelmezése során) észszerű indok nélkül tett különbséget az azonos helyzetű, azonos szabályozási kör alá vont jogalanyok között.
- [15] Az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény II., XIX. és XXIV. cikkére vonatkozóan önálló indokolást nem tartalmaz.
- [16] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [17] 2.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az indítványozó jogi képviselője a Kúria ítéletét az Alkotmánybíróság rendelkezésére álló iratok szerint 2021. december 6. napján (az alkotmányjogi panasz szerint 2021. december 1. napján) vette át, az alkotmányjogi panasz pedig mindkét lehetséges időponthoz képest határidőben, 2022. január 31. napján került előterjesztésre. Az indítványozó jogorvoslati lehetőségét kimerítette, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek. Az indítványozó jogosultnak és érintettnek is tekinthető, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő alkotmányjogi panaszát. Az alkotmányjogi panaszban felhívott alaptörvényi rendelkezések az alkotmányjogi panaszok elbírálása szempontjából Alaptörvényben biztosított jogokat tartalmaznak.
- [18] 2.2. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt – egyéb feltételek megléte esetén – abban az esetben fogadja be, amennyiben az határozott kérelmet tartalmaz. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pontja értelmében a kérelem akkor határozott, ha megjelöli az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, az e) pont értelmében pedig a kérelemnek egyértelmű indokolást kell tartalmaznia arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezés, illetőleg bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény II., XIX. és XXIV. cikkével összefüggésben nem tartalmaz indokolást. Az Alkotmánybíróság azt is megállapította, hogy az Alaptörvény (helyesen) XV. cikkének állított sérelmével összefüggésben az indítványozó csupán általánosságban utalt arra, hogy az el-

járó bíróságok által választott jogértelmezés sérti a hátrányos megkülönböztetés tilalmát, azonban alkotmányjogilag értékelhető indokollással nem fejtette ki, hogy pontosan mely homogén csoporttal tartja az indítványozó a saját helyzetét összehasonlíthatónak, amelyhez képest a bírósági jogértelmezés miatt különböztette meg az indítványozót hátrányosan. Az Alaptörvény XX. cikkének sérelmét pedig az indítványozó kifejezetten nem az eljáró bíróságok döntéseivel, hanem az alperes egészségügyi intézmények magatartásával összefüggésben látta megvalósulni. Mindezen szempontokra figyelemmel az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panasz ezen elemeiben nem teljesíti a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) és e) pontja szerinti követelményét.

- [19] 2.3. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség kétye, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint e befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így azok fennállását az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja [3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]].
- [20] Az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést nem vet fel. Az indítványozó által az alkotmányjogi panaszban ekként megjelölt kérdések (így például a sürgős szükség fogalmának lehetséges értelmezése) az indítványozó állításával ellentétben alapvetően az Alkotmánybíróság hatáskörén kívül eső szakjogi-törvényértelmezési, és nem pedig alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdések.
- [21] Az Alkotmánybíróság következetes, az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésére visszavezethető gyakorlata szerint az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírósági határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogorvoslat nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna [lásd: 3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]]. Az Alkotmánybíróság gyakorlata abban is következetes, hogy a tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése, illetve a jogszabályok értelmezése a bíróságok hatáskörébe tartozó feladat, melyet az Alkotmánybíróság nem vonhat magához, csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ellenkező esetben egyfajta „szuperbírósként”, a meglévők melletti újabb hagyományos jogorvoslati fórumként járna el [legutóbb például: 3500/2021. (XI. 30.) AB végzés, Indokolás [16]]. Az Alkotmánybíróság hatásköre ennek megfelelően nem terjedhet ki annak vizsgálatára, hogy az eljáró bíróságok helytállóan rögzítették-e a tényállást, helytállóan értelmezték-e a „sürgős szükség” törvényi fogalmát és azt helytállóan alkalmazták-e az indítványozó egyedi ügyére, helytállóan állapították-e meg a peren kívüli egyezségi ajánlat visszavonhatóságának lehetőségét és az ajánlat visszavonásának jogi következményeit. Ezen kérdések mind külön-külön, mind pedig összességükben olyan tényállás-megállapítási, bizonyíték-értékelési, illetőleg szakjogi-törvényértelmezési kérdések, melyek nem tartoznak az Alkotmánybíróság hatáskörébe. Az Alkotmánybíróság ugyanis következetes, az Alaptörvényből fakadó gyakorlatának megfelelően a bírói döntések felülvizsgálata során nem vizsgálja, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e ezeket a bizonyítékokat és érveket, a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás, valamint az abból levont következtetés megalapozott-e, mint ahogy azt sem vizsgálja az Alkotmánybíróság, hogy a bíróságok jogértelmezése helyesen illeszkedik-e a jogági dogmatika általánosan elfogadott szabályaihoz [legutóbb például: 3134/2022. (IV. 1.) AB végzés, Indokolás [35]].
- [22] Az Alkotmánybíróság mindezek miatt arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben sem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség kétyét.
- [23] 3. Az Alkotmánybíróság az indítvány vizsgálata alapján tehát arra a megállapításra jutott, hogy az nem teljesíti az Abtv. 29. §-a szerinti vagylagos befogadási feltételek egyikét sem, és ekként nem felel meg az alkotmányjogi panaszok befogadhatóságával szemben támasztott követelményeknek. Ezért az Alkotmánybíróság – az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése szerint eljárva – az alkotmányjogi panasz befogadását az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontja alapján visszautasította.

- [24] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában kezdeményezte az ellene külön ügyszámon indult végrehajtási eljárás felfüggesztését is, melyről (ideértve annak elbírálhatóságát is) azonban az Alkotmánybíróságnak az alkotmányjogi panasz visszautasítására tekintettel már nem kellett állást foglalnia.

Budapest, 2022. október 25.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szabó Marcel
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/429/2022.

• • •